

ORAN DENİÇ

[Komünist Enternasyonalın Seksiyonu] Türkiye Komünist Partisinin Merkezi Organı

Millî istiklâlin müdafası ve memleketin terakkısı içinde menfaatları birleşen Türk halkının bütün ileri zümreleri ve inkılâpçı kitleleri emperyalizme, faşizme ve irticaa karşı müşterek bir mücadele cephesi teşkil etmelidirler! Bu uğurda, memleketini ve onun istiklâlini sevenlerin kavvetleri birleşmelidir!

Orduda, devlet cihazlarında, mekteplerde, kültür müesseselerinde irticaın, emperyalizm - faşizmin ajanlarını istemiyoruz.

Emperyalizm, Faşizm, İrtica Can Duşmanlarımızdır!

KURTULUŞ SAVAŞI KAZANILDI. Türk halkı istiklâle kavuştu; fakat artık bunun herşey bitmiş-olmuydu. Kazanılan bu siyasal istiklâlin sağlanması ve tam olabilmesi için, memleketi yıllarca emen ve her türlü inkışaf imkânlarından mahrum bırakan eneci sermayesini, emperyalizmin memleketindeki bu ekonomik temellerini silip süpürmek lâzımdı. Eneci sermayesinin boyunduruğu, derebeylerin, padişahların, ezici ve emici idareleri altında, cehaletin zifiri karanlılığı içinde inleyen yoksul halkı aydınlatmak, onu doyurmak, millî endüstrünün inkışafına mani olan bir sürü engelleri bertaraf etmek icabediyordu. Bu yapılmadıkça millî istiklâl emniyete sayılmazdı.

Kurtuluş zaferinden şimdiye kadar geçen 14 yıl içinde bu sahada görülen işler yabana atılacak kadar az ve ehemmiyetli değildiler. Başarılan işleri hiçe saymak, bunların ehemmiyetlerini küçültmek, halkımızın gayret ve fevkalâhî arını görmemek, onun kuvveti ve yaratıcılığına inanmamak olur.

YEDİKLE İLK DARBEYE, uğradıkları mağlubiyete rağmen, emperyalistler kendi haris maklat ve niyetlerinden vazgeçmiş değildiler. Onlar, bu on şükadur yılı zarfında memleketin istiklâlini takviye hususunda hakikaten çok etkili her türlü zorluğu ve sıkıntıyı fırsat bilerek ekonomik ve siyasal nüfuzlarını yeniden arttırmaya yeltendiler; memleketi kendi önderinde diz çöktürmeye mecbur etmek çabalarını aradılar; içimizdeki mürteci unsurları kırgırtılar. Bu mürteci unsurlar, halkın kanı pahasına kazandığı istiklâli satmak ve memleketi yeniden emperyalistlere peşke çekmek için her çareye başvurmaktan geri durmadılar. Fakat, bütün bu haince teşebbüsler ve hamleler ezildi; millî ve siyasal istiklâl günden güne sağlamlaştı; onun ana desteği olan ekonomik istiklâlin temelleri atıldı; millî bir endüstrü kuruldu, memleketle eneci sermayesinin elinde bulunan başlıca ekonomik işletmelerin, imtiyazlarını epi bir kısmı - cezri ve kanî bir şekilde olmasa bile - yavaş yavaş devlet eline geçti. Bu suretle eneci sermayesinin ve netice itibarile emperyalistlerin memleket içindeki temelleri sarıladı. Yapılan bir sıra sosyal reformlar Türkiye halkının, bu meydana emekçi kitlelerin menfaatlarına uygundu; Onlar, yapılan bu reformları her zaman tuttular. Bilhassa bunun içindir ki, bunlar kolaylıkla bağarında. Yapılan bu işleri işlere kâşî harekete geçen ve tahriktâtan bir an bile geri kalmıyan mürteci derebey artıklarının ve enicelerinin

faatları bağı diğer emperyalist ajanlarının bütün hamleleri, müsallâh isyanları kolayca ezildi. Buna rağmen :

BUGÜN, MİLLİ İSTİKLÂL HENÜZ TAMAMİLE EMNİYETTE SAYILAMAZ. Görülen bütün bu işlerin ehemmiyetlerini ve değerlerini küçültmeden kaydedebiliriz ki, gerek millî istiklâlin takviyesi ve gerek emekçi halk kitlelerinin sosyal ve ekonomik hayat şartlarının ilâhî için yapılması zarurî daha pek çok işler var. Yapılanlar ancak başlangıç sayılır.

Memleketimizde hâlâ artıkları kalan eneci sermayesini kökünden söküp almak, emperyalist devletlerin yeniden memleketimize sokulmak için her sahada gösterdikleri gayretleri kırmak lâzımdır. Bugün memleketimiz için hiç bir harici tehlike görmemek ve emperyalist faşist devletlerin memleketle nüfuz etme gayretlerini göz yummak, böyle bir nüfuz doğuracağı tehlikeli neticelere ehemmiyet vermemek memleketle ve halka hiyanettir; emperyalistlere uşaklığın tâ kendisidir.

ALMAN FAŞİSTLERİ iktidara geçtikten sonra eski Alman emperyalist siyasası canlandı. Bugün, faşist Almanya eskisinden daha kudurmuşça bir ıstaha ile yutacak memleket, istemir edecek millet arıyor. Türkiye emperyalistleri, bilhassa Alman emperyalizminin eskidenberi ağzını sulandıran bir memleket olmuştur. Bugün Türkiye onların nüfuzlarına kapılarını temamiye açık bırakan, o eski Türkiye değildi, ve olmayacaktır.

TEHLİKE VE DÜŞMAN BİR DEĞİLDİR. Hebeş halkını kan ve stege boğarak ona kanlı boyunduruğunu takan İtalya emperyalizminin Türkiyeye karşı beslediği istilâci niyeti pek eşi biliyoruz. Türkiye halkı, faşist idarelerinin işine verdikleri teminatı alınamayacak kadar tecrübelidir. O, faşist İtalya emperyalizminin, bugün dünden daha fazla bir tehlike teşkil ettiğini görüyor.

Diğer taraftan, Japonya gibi istilâci ve emperyalist bir devletin, binlerce kilometre uzaklığında olmasına rağmen, ekonomik sahadan memleketimize sokuğunu ve siyasal sahada buna yol arıyışını göz önünden kaçırmayız.

EMPERYALİSTLER bir taraftan sosyal ve ekonomik yollarla memleketimize nüfuz ve tesir salmaya gayret ederlerken, diğer taraftan da fikir ve kültür sahalarında kendilerini işimizde destek yaratmaya uğraşyolar.

FAŞİZM, EMPERYALİZME LAZIMDIR! Halkımız faşizmin canından düşmandır. Çünkü faşizm emperyalizmin tâ kendisidir. Faşizm

biзде bir yerli malı olarak doğamaz. Fakat, menfaatları eneci sermaye ile ve emperyalistlerle bağı zümreler, mürteci unsurlar, millî istiklâl düşmanları hâlâ içimizde ve aramızda yaşadıkları göre faşizm kendisine memleketimizde ajanlar bulabiliyor. Bugün matbuatta ve genellek arasında faşizmin, bilhassa Alman faşizminin alabildiğine propagandası yapılıyor.

FAŞİZM HARPT.R. Silâhlandıka silâhlanan faşist emperyalistler, hâkim oldukları ülkeleri düğurdükleri buhrandan kurtarmak için, yabancı ülkeleri zaptını ve harbi biricik çıkış yolu olarak ele alıyordılar. Bu çıkış yolunu, kendi kanı idarelerini ve hakimiyetlerini yaşatmak, halkın bu idareye karşı beslediği kin ve nefreti yabancı milletlerin hayat ve istiklâli hesabına köremek için tek bir çare görüyorlar. Harp onlara bu işi lâzımdır.

BARİŞ ÜGRUNDA MÜCADELE BİZİM ŞİARIMIZDIR! Barış, memleketini yükseltmek ve istiklâlini sağlamlaştırmak için Türk milletinin en çok muhtaç olduğu bir şeydir. İsmet İnönü hükümeti bunu seziyor; onun takip ettiği siyasal barışı tutmaktadır. Barışın teşkilatlandırılması ve muhafazası uğrunda Sovyetler Birliğinin milletler arası sahada gösterdiği büyük gayret ve faaliyetler Türkiye tarafından daimi bir müzaheret gördü ve görüyor. Bu siyasal Türkiye'nin bütün ileri ve inkılâpçı halk kitlelerinin istek ve gayretlerinin bir ifadesidir. Halk kitleleri bu yolda takip edilecek siyasalın kaydede şartız müzaheri olmaktadır. Cihannın harp tehlikesi içinde çalkandığı ve irticaın bir çok memleketleri kasıp kavurduğu bu devrede memleketimizde millî istiklâlin takviyesi ve barışın muhafazası uğrunda takip edilen ileri siyasasının, yapılan ve yapılacak olan her türlü ileri hareketlerin, halk kitleleri tarafından müzaheret görmesi tabiidir. Fakat, her zaman söyledığımız gibi, yine de tekrar etmek lâzım ki, memleketin ve millî istiklâlin düşmanları yalnız memleket dışında bulunmuyor.

DAHİLİ İRTICA TEHLİKESİ henüz ta mamile bertaraf edimiş değildi. Bu tehlike içimizde hâlâ yaşıyor. O, bir taraftan, doğrudan doğruya ve açıkça olmasa bile, için için memleketi emperyalizm önünde diz çöktürmeye çalışıyor. Diğer taraftan da, memleketi yeniden kan ve stege boğmak için her an fırsat kolluyor. Harp tehlikesinin gitmekte yaklaştığı, emperyalist faşist talencuların memleketimizi ele geçirmek için mütemadiyen hazırlandığı, böyle bir zamanda bu mürteci unsurların,

[DEVAMI SAH. 2 DE]

Emperyalizm, Faşizm, İrtica Can Duşmanlarımızdır!

[Birinci a. devam]

emperyalizmin ve faşizmin bu uşakları- nı isimizde yaşatmamalı, onlara menleketle nefes aldırılmamalıdır! Bugün bunlar, devlet cihazlarını, ordusu, sosyal müesseselere kadar sokulmuşlardır. Bilhassa devlet cihazı ve ordu millî istiklâlin müdafası içinin dayandıgı e- sas destekleridir. Gençliğin terbiyesinde, ün- versite ve mekteplerimizde faşist Alman ajan- larına yer vermek, mühtelif devlet teşkilâtla- rında ve ekonomî müesseselerinde emperyaliz- min ajanlarını ihtisaslarından istifadeyi dü- şünmek çok tehlikelidir.

ELBİRLİĞİ İLE dön emperyalizmi ve o- nun memleketteki uşaklarını ezen Türkiye halkı bugün bu tehlikeyi yine ancak sıkı bir el- birliğe başarabilir. Millî istiklâlin müdafası ve memleketin tarakküsü içinde menfaatları birleşen Türk halkının bütün ileri zümreleri ve inkılâpçı kitleleri emperyalizme, faşizme ve irtica karıştı müteker bir mücadele cephesi teşkil etmelidirler. Bu uğurda memleketini ve onun istiklâlini sevenlerin kuvvetleri birleş-melidir.

AMELE SINIFI. VE BÜTÜN EMEKÇİ HALK bu mücadelede şimdiye kadar her za- man ön rafta bu undu ve her zaman ön safta teşkil edeceklerdir. Fakat bu işin muvaffaki- yette başarılması için onların mücadele kabiliyetlerini beslemek, kuvvetlerini teşkilâtli bulunmasına ve daha müessir olmasına imkân vermek müzaheret göstermek zorundur. Kanun- nun verdiği demokratik haklar halka mal edil-melidir.

Bu cihet zafere ulaşmanın ana şartıdır. Şimdiye kadar görülen işler, yapılan re- formlar mücadelede kolaylaştırıcı ileri a- dımlardır. Türkiye Komünist Partisi bunların ehemmiyetlerini takdir ediyor ve bunu göster- meği ihmâl edemez bir vazife biliyor. Fakat o, bu uğurda yapılması lâzım gelen işlerin bitmiş olmadığını kanıdır. Komünist Partisi Amele ve Köylülüğün ve bütün emekçi kitle- lerin, münevverliğin, gençliğin hayat şartları- nın, sosyal haklarının kayınılması için daha bir çok tedbirlerin alınmasını lâzım ve zarurî gö- rüyor. Ancak bu suretlerle ki, Türk halkı ka- ni ve canı başına kazandıgı millî istiklâli, onun harici ve dahili düşmanları karşısında, koruyabilir; irticî her an fırsat bekleyen mik- roplarını kırabilir; memleketin imari ve inkı- safı içinin hakkıyla başarabilir.

Orak Çekice

Y
A
R
D
I
M

Okurlarımızın Orak Çekice yardımını devam ediyor. Onuncu sayıdan sonra yapılan yardım: F... köyünden gönderilen 360 k. köyünden 240 Bir içi gurubundan 517

Diğer bir amele gurubu tarafından: (80 70 60 70 90 110 100 40 =) 620 Kr. Bu sayı yapılan yardımın yekünü: 17 İra 37 kurus.

Bir Halk Duşmanı

Mikrobu emek için, onu evelâk gör- mek, fark etmek lâzım. Fakat, mesele şurada- ki, mikrop tahribatını için için, kendini ser- dirmeden yapıyor. Onun âsil tehlikesi de za- ten burada değil midir.

İşte size bir kolera -mikrobu ki, hiç bir mikroskop lâzım göstermeden sırtıveriyor.

Matbuata, gazete sahifelerinin köşelerine posteki surette çektiği kokainin propaganda- sını yapan bu adam, bu sağıın mikrobu tanı- yın: Peyami Safa.

Çokmu ağır söyledim? Bana kalırsa ha- yusa! Sözlerinin ağırlığı, olsa olsa hakikati çirilleplak vermiş olmasındadır.

Gazetelerde, mütemadiyen ve sistemli o- larak Alman faşist — emperyalizminin görög- lerini yapan, bugün bütün dünya milletleri i- cin umumi bir tehlike teşkil eden, her türlü mürteci cereyanlarının avukatlığını, bazan açık- çak fakat ekseriyette bir halk dostu kıvasına bürünerek, yapan bu adam maskeli bir halk düşmanı: değil midir.

Bakınız:

Azılı bir kü haubeyi tavriile zaman zaman sağa sola kafa tutan, sarıncılık eden nüfuz edcek, yulacak memleket, arayan faşist Hitler sen nutuklarından birinde şöyle diyor:

Almanya... dahili kalkınmasını kolaylaştı- rarak için, Alman topraklarında yetiştiren, iptidai maddele muhtaçtır. Milyonlarla art- maktâ olan nüfusumuza emek temin edebil- mek için, müstemlekeye muhtaçız.....

„Bu mesele Almanya için hayat memat meselesidir. ...

Aynı sözü Peyami Safadan dinleye — bilirsiniz. Gazetelerdeki rasgele bir yazıdan okuyalım. Güya faşizmaleyhtarı bir Fran- zisya yaptığı münakaşayı hikâyeye ediyormuş gibi Türk halkına: „anti kapitalist“, „anti- militarist“, „anti kolonyalist“, yahut anti emper- yalist olabilmek için, „ hiç bir millete mensup olmayan, hususî şartlardan tamamiile azade“, „mücerred“, bir „insan“, Türkçesini söyleyen bir melâike olmak idzım geldiğini söylerek ilâve ediyor:

„Umumi fikirleri, hususî şartları ve za- ruretilerle telif mümkün olmayan bir memleket içinin ve meselâ Almanyadan hayata bakarsak, toprağına sıkışmış ve yaşama hakkına herkece kadar malik bir millet için bu idealler ölümlü demektir.“

Bu adama soralım. „Toprağına sıkışmış ve yaşama hakkına herkes kadar malik“, Alman faşist emperyalizmine karşı kalbine beslediği merhamet hissini aşılacak iste- diği halkın toprakları onun bu hissinin tatmin edecek kadar geniş midir acaba?

Alman faşizminin istilâci, yağmacı ve harpçi makaslarını bize haklı göstermeğe yeltenen bu adam anti — emperyalist bir halkın içinde bir mikrop değil midir, siz söyleyin.

Kanının seline katarak denize döktü- ğü emperyalistlerin önünde halka boyun eğdirmeyi dileyenler ezilmeli, susturul- malidir.

V. M.

„Faşistlerin Uşasının Uşağı.“

Kerim Sadiye halis muhlis „ekstra te- neke“; su katılmamış „kalpazan“ dediler. Meğer bu „ekstra tenek kalpazan“, 10 asil marifeti dipdedüz uşaklıkmış. Hemde, faşist- lerin uşasının uşağığı! Gerçi o, sırtında iğreti „Markizat“, bir kieve taşır. Zahirde faşistlere star tutar. fakat, fırsat buldukça karışı hainini metheder. Dünya irtica kuv- vetlerinin ön safında yürüyen Troçkistleri müdafaa edeer; troçkizmi içten içe propa- ganda eder.

Artık aşktan aşığı faşistlerle, hem de Alman faşist polisile ittifak etmiş olan Troçkistlerin, kendilerini maklemek gayre- tile, kullandıkları başlıca taktik „iki yüz- lük“ tür. Onlar, amelenin, halk kitlelerinin karşısına Marksız ve Leninin portrelerle çı- karılır. Fakat, bu portrelerin arkasında a- melenin göğüsüne faşistlerin tabancalarını dayarlar.

Alman faşistleri, sosyalizmin can düş- manı oldukları halde, ameleyle ve halkı al- datmak için, koyu mürteci milliyetçilikleri- ne bir de „sosyalist“, lik takmışlardır. Bugün faşistlerle ayrı ayrı gayrii kalımayan Troçkist- ler, de, kendilerini Makrist ve Komünist demekle, aynı şeyi yapıyorlar mı! İşte, Troçkistlerin şakşakası ve yandan takma müdafîi Kerim Sadi de bu maskeyi takı- yor; aynı dalaverası çevirmek istiyor; ya- ni iki yüzülüğü yapıyor.

„Kerim Sadi, hain ve katil Troçkist — Zinovyeç çetesinin kurşuna dizilmesine razı olmuyor. „Onlar sağ birakılmış idiler“, diyor. Faşistlerin uşasının uşağı: Kerim Sa- di; o inkılâp düşmanılar, o faşist polisinin adamları, o elleri kanlı haydutlar, sağ birakılmış idiler“, öyle mi! Niçin?

Kaspece ve alçakça, inkılâbın kahraman- larından ve Komünizm’in kurucularından Kirof’u öldürdükleri gibi, cihan proleter- yasının sevgili önderi Stalin’i de öldür- seler diye mi!

Kerim Sadinin yaptığı avukluğu fa- şistler de, onlara satılmış Troçkistler de ve onların bütün yamak ve yardakçısı da yapıyorlar. Bunda yapılacak bir şey yoktur. Söz bir, faşizme uşaklık bir.

Kerim Sadi yalnız, bütün dünya pro- letaryasıyla beraber Türkiye proletaryasının da nefretle andığı haydut ve hain Troç- kistleri, Zinovyeççileri müdafaa ile kal- yor. Bu arada T. K. P. de de atıp tutuyor; bir sürü hezeyanlar savuruyor. Bu suretle de kendisini „namusu mü- cessem“ göstermeğe yelteniyor. Onun de- li saçmalarını buraya dolduracak değiliz. Geçenlerde ona ağzının payını veren a- melelerin, yüzüne karşı söyledikleriyle ik- tifa edeceğiz:

„FAŞİSTLERİN UŞAĞININ UŞAĞI.“

Amele arkadaşı: Orak Çe- kici oku ve güvendiğine okut.

Orak Çekice ihanet sın- fına ihanettir.

Çıkarılacak Toprak Kanunu Sürüncemede Kalmamın. Köylü Toprak İstiyor!

İç Bakanlık yeni bir toprak kanunu projesi hazırlıyor. Bu kanuna göre büyük ezar sahiplerinin fazla toprakları alınacak ve topraksız köylülere verilecektir. Ancak hâlik çıkmadı. Halbuki, toprağa hasret çeken köylülerin durumu bu kanunla daha fazla sürüncemede kalmasına müsait değildir. Bir çok yerlerde köylüler hükümetle başvuruyorlar, toprak istiyorlar. Samsunda 20 kadar köylü topraksız köylüleri vilâyete müracaat ettiler. Buldukları köylüdeki topraklardan kendilerine arazi, çift ve çubuk verilmesini istediler. İneboluda Bozkurt ve Yılmaz köylüleri İç bakanlığa istida verdiler, toprak istediler. Rize ve havallisi köylüleri de defalarca bu gibi istekler tekrar edip duruyorlar. Aynı istekleri orta Anadoluda da, canibi Anadoluda da duyuyoruz. Bu istekler, topraksız köylülere toprağa hasretlerini ifade eder. İşte buna canlı bir misal daha:

... Kaymakam hem başını sallıyor, hem anlatıyor: « Şaşılacak şey... Köylü nereden duymuş... 80 yaşında köylü nereden biliyor ki... Boşevikler köylüye toprak veriyorlar... Hayret ettim, Dalaban çiftliğinde oturan 80 lik ihtiyar, yüzüne karşı « Boşevikler olsaydı toprağa hasret çekiyordum » diyor... Anlamıyorum, bu cesareti o, nereden alıyor?.. Şaşılacak şey (!) ...»

Fethiye'de, Köyceez denilen bir mıntaka vardır. Bu mıntaka 3700 kilometre murabba bir arazıdır. Bukadar büyük bir toprak parçasının da ancak 700 kilometre murabba, köylülendir. Bu 700 kilometre murabba arazının çoğu çorak, kıraç topraklardır. Aasi iş topraklar, 3000 kilometre murabba ise dört büyük çiftlik sahibindedir:

Bu çiftlik sahiplerinden en büyüğü HİDİV dir. Baradaki Hidivin topraklarına « Dalaban çiftliği » deniliyor. Dalaban çiftliği 20 kadar köylüye mütেকেklidir. Bu köylüler, taşla toprağa, çifti ile çubuğu ile, ahırları, samanlıkları ile olduğı gibi Hidivindir. Köylüler Hidivin topraklarını « yarıcı » veya

maraba olarak işlerler. Çiftliği, köylüler, Hidiv kâhyaları idare eder, Bunlar köylülerin başında erkil gibidilerler.

Köylüler Hidiv'e topraklarını sürerler, ekerler, biçerler, harman ederler. Harmanda tohum ayrılır, Geriye kalan mahsulü pay edilir. Pay da, toprağın yerine ve çinşine göre değildir. Bazısında yan yarıya, bazısında üçte bir, veyahut dörtte biridir. Paylaşmanın ceşittisi vardır. Fakat hangi şekilde olursa olsun aslan payı Hidivindir.

Köylü aynı zamanda, Hidiva bir, aşırı angaryalar da görür: Saman çeker, ekini anbarlara yığar, arklar açar, duvarlar kurar vs. Hidiv dalaverneye getirip verginin ağırt kısmını bu köylülere yükliyor. Köylü bostanından çıkardığı sebzesine, bahçesinden topladığı meyvanına temamen sahip değildir, Bunlara bir kısmını çiftlik sahibi alır. Bu çiftlikte köylü yetiştirdiği ve beslediği hayvanların mahsullerini de Hidiva paylaştır.

Hidivin Dalaban çiftliği, köylülerin derbeyley arığı istihali ve istismar şekilleriyle işletilen bir yerdir. Köylü burada toprak-bent gibidir.

İşte kaymakam « hayrete, düşünen ve «şaşırtan», 80 lik köylü böyle bir çiftliği — Hidiv — esiridir. O, böyle bir toprağın üstünde topraksız köylüdür. Oun toprağa hasreti bundan geliyor. Köylü derbeyley arığı istihal ve istismar şekillerinden azat olmak istiyor. O, Hidivin kâhyalarının kûthah egzisi altında daha fazla inlemek istemiyor. O, artık daha fazla Hidive angarya görmek istemiyor.

Fakir ve yoksul köylüye toprak vermek, onlara hayret vermektedir. Bu hayati Türkiye için zaruridir. İrtica, emperyalizme onların yardımlarına ve ajanlarına karşı kuvvetle mücadele edilebilme için de bu hayati köylüye mutlaka verilmelidir. Şuhalde: çıkacak kanun daha fazla sürüncemede kalmamalıdır!

Memleketin Müdafası, Emekçi Halk Kitlelerine Karşı Hörmelle Muamele Edilmesini İster

... Kaymakam kazanın kenar semtinde oturan Halil dayıyı çağırıyor. Kenar dayı yalın ayaktır. Sirtındaki yamalı minton defalelini timsalıyor... Kazın merkezindeki Tayyare cemiyeti binasına giren Halil dayı, afillamış bir vaziyettedir. Kaymakam Halil dayıya heyecanlı (!) hitab ediyor: «...Memlekette bir Tayyare cemiyeti vardır, biliyorun ya... Herhalde tayyarecin cemiyetini anlayorsun değil mi? ... Memleketin ancak tayyare ile müdafaa edileceğini aklın yatıyor değil mi? ».

Halil dayının gözleri donuk gibi idi. Kim bilir belkide o, o anda; memleketi emperyalizmden ve istihâ ordularından kurtarmak için istiklal harbinde kurban verdiği iki oğlunu hatırlıyordu. Kaymakam devam ediyor: «Halil dayı seni tayyare cemiyetine yazıyorsun. Yıldı 20 lira vereceksin! ». Halil dayı odunlaşın nararlı ellerini gösterdi. Hırslayan bir sesle: « veremem, dedi. Kaymakam yine anlattı ve 15 liraya indi. Halil dayı yatkunda ye «Yok, söyledi. Bunun üzerine kaymakam müşfik (!) sesini değiştirdi: «Bu ne rezale, bu ne utanmaz duygusuzluk. Haydi öyle, ise 10 lira ver. Halil dayı: «ne iler, cevabını verdi. Kaymakam beş liraya indi. Halil dayı, «kudretim yok, söyledi. Bunun üzerine kaymakam: «def ol, diye bağırdı ve «nasıl- açacağını ben bilirim, dedi. Ötekilek Halil dayıya bir sürü küfürler savurmuş bağıladı..»

Aynı muameleye ve küfürlere Çavuş-çiftliği köylünden Hasan ve İbrahim dayılar da uğramışlardır. Pazır ve Palandere köylünden bu çeşit muameleye uğrayan köylüler çoktur. Bu hususta muhtarların keyfi hareketleri saymakla bitmez...»

Halil dayı memleketi emperyalizme ve irtica karşı korumak zaruretinin çok eşi biliyor. Çünkü o, bu uğurda iki tane aslan gibi eylet feda etmiştir. Bu uğurda torunlarını da fedaya hazırdir. O, yurdu müdafaa için tayyarecin tankın, her şeyin lazım olduğunu tecrübe ile biliyor. Bu uğurda olundu gelen fedakârlığı yaptı ve yapıyor. Canını ve evlatlarını memleketin kurtuluşu uğrunda feda etmekteken çekimyen köylüye kaymakam bey nasıl tahkir eder, onu nasıl tehdit eder! Söze bizim bildiğimiz, isane gönüllü bir âdevdır. Halil dayı canını ve evlatlarını veriyor da parasını neden veremiyor? Demek ki, yoktur. Şu halde onun vereemediğini kesesi geniş olanlardan almak lazım geliyor mu? Kaymakam bey fakir köylüleri tehdit ve tahkir edeceğine onların veremeyeceği parayı verebilecek kudrette olan çiftlik sahiplerinden alınacak memleketin müdafası işine daha iyi hizmet etmiş olmaz mı? Memleketin müdafasında, ana kuvvet olan köylüleri, anıslere, emekçi kitlelere hiç kızsınca bakarak atmışa bakki yoktur.

Herrettin Esatî işten atılmıdır.

AMELE ARKADAŞLAR:

Buy Ali Ranaşa yazdığınız bu mektubu gazetesine verin. Bu işte sesaletteler bir son verimlet için vıkketeye ve emmâ müddet unanılığa bağ verin.

Tütün Depolarında Ne Rezaletler Oluyor.

Tütün inhiser depolarında çalışan bir amelelin Bay Ali Ranaşa yazdığı bir şikâyet mektubu elimize geçti. Mektubun bazı parçalarını aşağıya koyuyoruz:

« Bay Ali Rana! Inhiser idaresinin İstanbula, Ortaköyde bir deposu var. Bu depo, kadın ve erkekler karışık çalışır... Bu deposun işi tezgah idaresinde birisidir... Bu adam, ame yezî gâvet dikatörce tahakküm ediyor: İstedğini kovuyor, dilediğini yolunur, ediyor... Hattâ, Takasın deposunda iken bu adam, ameleyi deponun bahçesine kapar dışarı çıkarırdı... Depoda ne yolusuzluklar, ne hakarızlık oluyordu. Bu adam ve hampelleri ameleye ne namussuzluklar yapıyor... Eline «fetik, unvanı verilen bu umarık ve ahlaksız herif ne zulmler işlemiyor. Meselâ: İzzete salınan vermiş bir işçi, onun önden eli cebinde geçen bir amele hemem işten kovuluyor... Faaşığırtımsı, yüzi çirkin bir işçi kendisi iş başı delik, geç kalma gün işe alınmaz. Tâ Fakihin yanına Akkayrıdan gelen böyle bir işçi kapıda bırakılıyor... Bu adam ahlaksızın ahlaksızdır. Genç işçi kızlara muallâk

olmuyor... Bu adam küllanbey bir delakavuz vardır: Kürt Kadri. Bu adam İzzete ve Nuretdine Easta pezevenlik yapar. Sırf bu işi gördüğün içindir ki, yemiyse alır. O, yalnız pezevenlik değil tefelcilik te yapıyor. Depoda amelelere fazla para verir. Bu tefelcilik işlet te ortaktır... Boğazlar için yapılan senlik gün ameleye üç buçukta paydos ettirildi: Depodaki işçiler ve yaşlı kadınlar itile kalktıa Beyazıt meydanına sürüklenirdildi... Bu arada, Kürt Kadri mitinge gelmeyen ve iştret masasını Beyazıtın arka sokaklarındaki bir evde kurmuş olan İzzete ve Eade işçi kızlarını götürdü... Amelinin namusu ile, vıcdan ile bu kadar onanlı mı?... Bizim artık bu kadar alçakça muamelelere tahammülümüz kalmamıştır. Bu vıcdansızlığa ne biz ne de çocuklarımız daha fazla gör yunamastır... Amelinin samansına, İzzate muallat olan bu kûthah heriflerin atılması istiyoruz...»

Inhiser idaresinin Ortaköy deposunda çalışan amelelinin bu çok yerinde olmakla şikâyetlerini derhal cesarı dikkate almak lazımsdır. Inhiser idaresi İzzetî, Kürt Kadriye,

İrtica'la Boğuşan İspanya Halkına Arsuusal Emekçilerin Yardımı Ve Tesanüdü .

Nevyork amellerinden bir grup sonra rihimdeki Alman bandıralı „Bremen, vapuruna girerek beyannameler dağıttılar ve faaliyetlere : „İspanyadan elinizi çekin, diye hayırmışlar ; nümayiş yaptılar.

Nevyorktaki İspanya seferatine müracaat ederek, faaliyet boğuşan İspanya halk ordusuna gönüllü yazılmak isteyenlerin sayısı 29 Ağustos tarihine kadar 300 000 kişiye balığ olmuştur.

Paris şöforlerinin kendi aralarında topladıkları insanlarla teşkil ettikleri seyir hastaneleri İspanya'ya göndermiştir.

Fransanın bütün şehirlerinde, İspanya halkı lehine onbinlerce kişilik nümayişler ve mitingler yapılmaktadır. Toplanan iane Ağustos iptidasına kadar : 2, 746, 000 franktır.

İsviçre emekçilerinin aralarında topladıkları ilk iane miktarı, 13 000 İsviçre franktır.

Lopdrada Hayt park'ta, İspanya Cumhuriyetçileri lehine miting yapan birlerce amele mitingten sonra Portekiz seferatanesine giderek İspanya: asilerine iñilâh ve çöpane ve en Portekiz hükümetini protesto etmişler ve nümayiş yaptılar. İngiliz Komünist Partisi tarafından, yalnız Londra ve civarında toplanan iane Binlerle Sterlinge balığ olmak tadır.

Son günlerde İtalyanın bir çok şehirlerinde İspanya Cumhuriyeti halkına yardımı çağırın bir çok beyannameler dağıtılmıştır. İane toplamak hususunda İtalya emelinin gösterdiği büyük faaliyet faaliyet hükümetini şaşırtmıştır.

Sovyetler Birliği emekçilerinin İspanya halkına yaptığı milyonlarca rublelik iane neden başka, sırf Sovyet kadınlarını İspanya kadın ve çocukları için topladıkları iane 20 Eylülde 7, 096 521 rubleyi bulmuştur.

İspanya Hâdiseleri Karşısında Türk Matbuatı

Türk gazetelerinden bir çoğu İspanya dair hadiselerini daha ziyade meşru İspanya hükümetine düşman menbalardan alıyorlar. Bu gazeteler, faaliyet menbaları yalan yanlış uydurukları hadiseleri sütunlarında işliyorlar. Ekseriya ufacık bir haberi bile 48 punto harflerle asilerin lehine başlık yapıyorlar. Hatta bazı gazeteler hükümet taraftarlarını „Zaim, ve „hunhar, diye tavafe yelteniyorlar. Bu hareket, içimizde irtica, faaliyetler sempatisi olanların çengelli başlarını koyanlarından çıkarıyorlar. Millî kurtuluş savaşından dışardan ilkimize silâhî müdahaleye girişenler, içerde de bunlara satılmışı Damat Feritler, Sait mollalar, Ali Kemâller bize „barbar, ve „vahşi demiyorlar mıydı.

En koyu mürteci „Deyli meyl, gazetesinin muhabiri bile faaliyetleri İspanyada yaptıkları sülmü gizlemiyor ve

Kazaların Önü Alınmalı, Kaza Kurbanları Ailelerine Tazminat Verilmeli

Zonguldakta Kilimli sırtlarında mihendis Naci, Hikmet ve Selime ait maden ocağında grizu patladı. 10 amele kömür oldu. Gazeteler bunu bir „kaza, ve bir „facia, diye yazdılar. İşte o kadar. Aynı günlerde Çatalağzında da açılmakta olan bir tünel çöktü. Bir amele öldü ve iki kişi ağır surette yaralandı.

Bu gibi kazalar pek sıkı vuku bulmaktadır. Hatta o kadar ki, gazetelerde hemen her gün bir iki kaza faciası okuyoruz. Makine veya teşvâh bir ameleşid kolunu kapmış, gözü-nü çıkarmış, kemiklerini parça parça atmış ve ila. Eğer Kilimlide „ateş nefesi kütlemesi, — grizu patlaması — ile 10 amele kömür dön-dünye, tünelin çökmesiyle bir amele ezildiye, yahut lâmit kaç fabrikasında bir amele avaza ve tınsamisyon kayışlarına takilip parçalandıysa bütün bunlar kazalara karşı emniyet tertibatlarının mevcut olmadığından ileri geliyor. Patronlar ve şirketler çalışma yerlerinde kazalara karşı emniyet ve „korku oku tertibatları yaptırmak kâifet ve masraflarından kaçınarak her gün melekette onlar a canın kurlan olmasınna sebep veriyorlar. Kilimlideki facia da yine sırf bu yüzden olmuştur. Şirketler ve patronlar amelinin hayatını hiçe sayıyorlar. Vuku bulmakta olan kaza arda amelinin hatası veya dikkatsizliği aadır. Hiç bir amele intihar etmeye sevâdasına değildir. Modern emniyet tertibatları yapıldıktan sonra kazalar asgari hadde iner. Meselâ, grizu gazlarının ocaklarında, galerilerde kesafet ve miktarını ölçecek aletler vardır. Neden bu aletler alınıp kullanılmıyor. Neden tehlikenin önü bu suretle daha önceden alınmıyor Grizuya karşı alınacak emniyet tertibatı amelinin canından daha mı pahalıdır. Hükümet ve bilhassa ekonomi bakanlığı bu işe alakadar olmalı. Amelinin canı korkulak ve emniyet altına alınmalı.

Kazaya kurban gidenlerin ailelerine fabrikatörler, şirketler, patronlar tazminat verilmelidir. Çıkan iş kanununun zaruri gördüğü içtimai sigorta kasiatları, nın bir an evvel kurulması lâzım.

diyorki : „Madridden ayrılrken faaliyetler başna anti faaliyetlerden kestikler kulaklardan birini hediye etmek istediler. . Bu gibi hadiseler bütün Avrupa gazetelerine okuna bilir. Misâl :

Gunto Hşlin kasabasına giren cenere! Keppo 1700: kişiyi o gün kur-luna didirdi. 50 kadının elleri bağ-lanmış, ırzlarına geçildi ve sonra me-meleri kesilerek nehre atıldılar. Me-rtdaya giren asiller 1000 kadar anti faaliyet kura çıkardılar „haydi kaçın diye öse sürdükdten sonra mitralyos ateşle hepini yere sendiler. Kot-dobada 1000 kadar ameleyle kendile-rine meszarlarını kazadıkdktan sonra di-ri dir! toprağa gömüldiler. Montroda faaliyet amelelerin ızarlası yarıyağı dö-kerak yaktılar. Faasiyetler tek ve al-çeksa terrorları saymakla bitmez.

Türkiye İşçileri Ecnebi

Sermayesinin Esiri Değildir

İstanbul bahşelası tramvay şirketi, son günlerde yeni yeni iş gzarlıklar göstermeye başladı. Şimdi kabak tramvay işçilerini dilediği gibi istismar etmekte lağıtış kağan bu şirket, yani çikan ve gelecekte sene meriyete geçecek olan iş kanununun ameleyle de verdiği bazı istifade haklarına karşı şimdiden tedbirler almak kastile kâsthalığına akin şıdıramayacağı bir dereceye götürdü. Yıllarca bu şirketin tahammül edilmez şartları altında çalışmış yüze yakın en eski işçinin geçen gün de-fecelleri ve maşgarları indirildi. Yüzlerce bi-letçi ve vatman kesilen cezaların ağırlığı karşısında hiç inen maşgarları geçinemez imkânsızlığını görek işlerini terk etmek zorunda kaldılar. Şirket biletçilerden ve vatmanlardan kesilecek cezaların miktarını bir ay ve hattâ bir sene evvelden teip etmek suretile ayrıca bir gellir men-aul ihdas etmiş bulunuyor. Tenzim olu-nan senelik vize aylık veya plânda his-sasına isabet eden miktarı dolduramayan kontroller ve diğer memur ve işçilerin vazife derece ve maşgarları indiriliyor. Bunu bizden değil, şirketin kodmanlan-rından birinin ağzından dinleye biliriz. Derecelerin ve maşgarların indirilmesi ü-zerine sızanan kontrollera şirketin servis işle-rinin İtalyan amiri bakın nasıl cevapveriyor :

„Son aylarda vatman ve biletçilere çok ceza yazmamızı sıkı sıkıya tenbih etmeye rağmen sizin hiç ceza yazmadı-ğınız gördük. Bu vazifenizi tam yap-madığınız, emirlerimize ehemmiyet ver-mediginiz bir delildir! Hatta faaliyet göstermediğiniz için sınıfınız değiştirilmiş, dereceniz indirilmiştir. .

Kendisini faaliyet İtalyada sanan bu adamın, Türk işçilerin mukadderatı ile oynamasına fazla tahammülümüz yoktur. Halkın başına belâ kesilen Türk işçilerini yıllarca ezen bu müessesie artık ecnebi sermayesinin elinde kalmamalıdır. Nafia bakanlığı bir çok ecnebi mües-seleri satın aldı. Daha bir çok mü-esseseler gibi tramvay ve elektrik şir-keti de hâlâ ecnebilerin elinde duruyor. Türk işçileri bunlara da devletten eline geçmesini istiyor. Ecnebi sermayedarları ve memurlarına barbarlığına nihayet ver-tilmelidir.

Açık Göz Patronlar.

Yeni çıkan iş kanunu, „en az 10 iş-çinin çalıştığı iş yerlerine tatbik edilecek-tir. Kanunun bu maddesini kendilerine şir-per alan patronlar işçi kadrolarını kıyorlar. Diğer taraftan, amelinin lehine olanak kasunun patronlara tahmil ettiği hüküm-lerden kurtulmak maksadile kademi işçi-leri stılıyor. Bu hal bir selgu çekilmiş aidi. Bu hususta yapılan şikâyetler ve patronların çevirmek istedikleri dalavere-ları gelecek sayımızda abuyacakız. Ame-le patronları bu dalaverelerini karşı kende-ni müdafadan geri durmayacaklar, Ekonomi bakanlığı patronların bu hattı hakâretlerine karşı tedbir almaldır.